

Zapojení do EOSC-CZ

Ing. Martin Lhoták, lhotak@knav.cz

Seminář pro knihovny a SVI ústavů AV ČR, 9. 5. 2024

EOSC - European Open Science Cloud

EOSC je evropská iniciativa zaměřená na rozvoj infrastruktury na podporu otevřených vědeckých postupů v oblasti správy **výzkumných dat**.

EOSC má několik cílů a přínosů, jako např:

- umožnění **přístupu k vědeckým datům** a jejich sdílení napříč obory a hranicemi
- poskytnutí společné **platformy pro ukládání, zpracování a analýzu dat**.
- podpora **FAIR** principů (Findable, Accessible, Interoperable and Reusable)
- zvýšení **kvality, transparentnosti a reprodukovatelnosti** výzkumu
- **podpora spolupráce** a inovací mezi různými zúčastněnými stranami

EOSC - European Open Science Cloud

- Technologické, programové i procesní zázemí, které podporuje uspořádanou práci s výzkumnými daty na **federovaném principu**.
- Sdružení a poskytnutí **kapacity**, kde data lze dlouhodobě udržovat.
- Nástroje a prostředí pro (snadnou) **správu dat, řízení přístupu** k těmto datům včetně zpracování **analýz** a **propojení** s dalšími daty.

Federovaný princip umožňuje **nezávislý vývoj, rozvoj i údržbu jednotlivých komponent** iniciativy EOSC na základě shody na klíčových **standardech a rozhraních**. Nevytváří se tak jedno konkrétní úložiště, ale propojují se komponenty do společného celku.

EOSC-CZ

V rámci České republiky se nyní vytváří **národní uzel** této evropské iniciativy, jehož cílem je na federovaném principu podpořit dobrou praxi v oblasti správy výzkumných dat napříč vědeckými komunitami.

Pro tento účel si architektura implementace iniciativy EOSC v ČR klade za hlavní cíl vytvořit tzv. **Národní datovou infrastrukturu (NDI)** neboli společnou platformu pro sdílení, správu a přístup k datům a výpočetním zdrojům pro výzkumné účely.

EOSC-CZ

Klíčové prvky implementace:

1. Pracovní skupiny EOSC-CZ (PS EOSC-CZ)
2. Sekretariát EOSC-CZ
3. Národní metadatový adresář (NMA)
4. Školicí centrum EOSC-CZ
5. Národní repozitářová platforma (NRP)
6. Propojení již existujících tematických/oborově-vědních datových repozitářů do společné Národní datové infrastruktury (NDI)
7. Lidské zdroje neboli „upskilling“ akademických a výzkumných institucí, které se správou výzkumných dat postupně začínají

EOSC-CZ

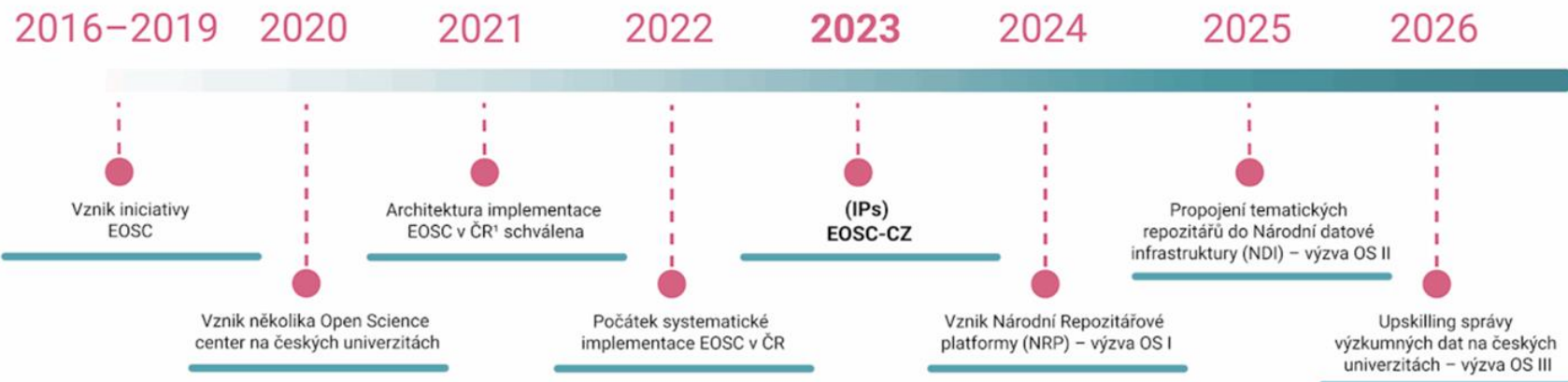
Klíčovým mechanismem podpory a rozvoje iniciativy EOSC v ČR z národní úrovně jsou **výzvy Individuální projekty systémové – Výzkum a vývoj I** (tzv. IPs výzvy) a **Open Science I až III** z Operačního programu Jan Ámos Komenský (OP JAK) Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy (MŠMT).

EOSC-CZ – harmonogram implementace

National Czech
Programme

Podpora správy výzkumných dat v ČR

EOSC-CZ – OP JAK – IPs

<https://www.eosc.cz/>

2023-2028

Rozpočet: **450 000 000 Kč**

Projekt IPs EOSC-CZ je rozdělen do odborných 3 klíčových aktivit:

- **Sekretariát EOSC-CZ** (odborné i administrativní zázemí implementace ESOC v ČR)
- **Společné komponenty a služby národní datové infrastruktury** (NDI)
- **Školicí centrum EOSC-CZ**

Součástí projektu je vývoj **Národního metadatového adresáře (NMA)** a **sjednání politik** v rámci NDI.

Možnost zapojení do **pracovních skupin** <https://www.eosc.cz/pracovni-skupiny>

CARDS/PNG – OP JAK – IPs

<https://cards.techlib.cz/>

2023-2028

Rozpočet: **1 374 000 000 Kč**

Projekt IPs CARDS je rozdělen do 2 odborných klíčových aktivit:

- **Implementace a provoz platformy nové generace,**
- **Metodická podpora práce s metadaty výzkumných dat a perzistentními identifikátory.**

Hlavním cílem projektu CARDS je vytvoření a pilotní provoz **vyhledávače VaVal informací** a navazující **metodické podpory pro práci s metadaty, perzistentními identifikátory a repozitáři.**

Projekt CARDS je komplementární k projektu IPs EOSC-CZ a také k projektu **Národní repozitářové platformy.**

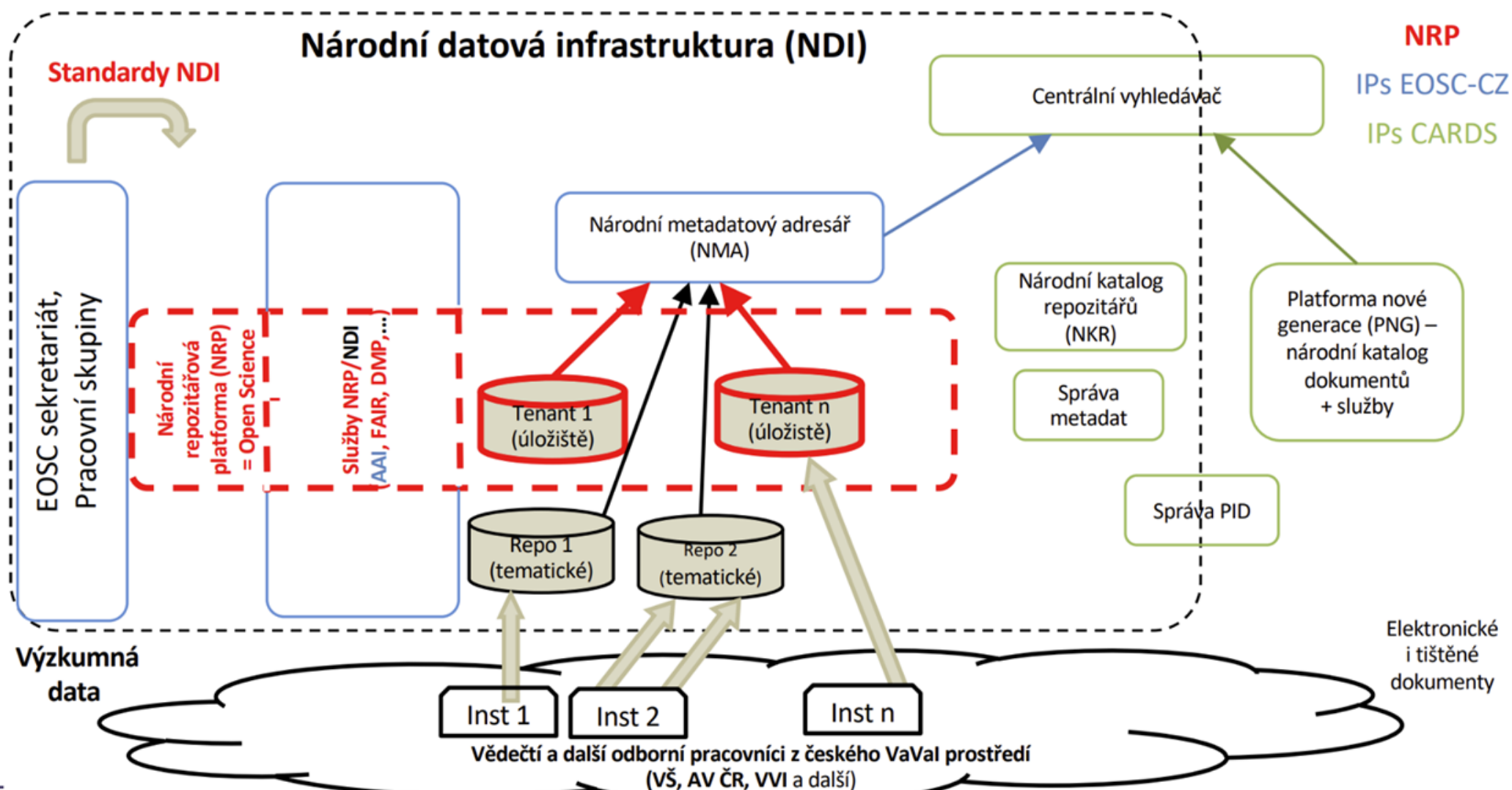
EOSC-CZ – OP JAK – výzva Open Science I

Výzva podporuje vybudování distribuované **Národní repozitářové platformy (dále též „NRP“)** jako klíčového stavebního prvku **Národní datové infrastruktury (dále též „NDI“)**, která vytvoří základní prostředí v ČR pro správu výzkumných dat, jejich ukládání, sdílení a práci s nimi v souladu s principy **FAIR** tak, aby byla vyhledatelná, dostupná, interoperabilní a znovu využitelná. NRP zajistí kromě **technického řešení i portfolio** klíčových **služeb a vzdělávání** uživatelů, datových odborníků a dalších relevantních pracovníků ve výzkumných organizacích.

Alokace:	1 300 000 000 Kč
Podání žádosti o podporu:	3. 2. 2023 – 28. 6. 2024
Délka projektu:	3-6 let

Národní repozitářová platforma (NRP)

Struktura intervence Open Science OP JAK (kontext **výzvy NRP**)

Projekt Národní repozitářová platforma pro výzkumná data – klíčové aktivity

2024-2028

Rozpočet: **1 300 000 000 Kč**

- KA 1 Řízení projektu (koordinátor CESNET)
- KA 2 Provoz a rozvoj platforem
- KA 3 Pilotní provoz repozitářů
- KA 4 Integrace služeb NRP
- KA 5 Vývoj a provoz služeb NRP
- KA 6 Řízení servisní kvality a podpůrné služby NRP
- KA 7 Vzdělávání a školení

Projekt Národní repozitářová platforma pro výzkumná data

Úložiště pro vědecká data s hrubou kapacitou **cca 200 PB** (koordinace CESNET)

Služby – DMP, PID, FAIR data, citlivá data...

Podpora tří systémů pro provozování datových repozitářů

Invenio – CESNET

DSpace – MFF UK

ASEP ARL – KNAV

Vytváření **tenantů datových repozitářů** (KNAV pro AV ČR)

Projekt Národní repozitářová platforma pro výzkumná data - architektura

Kubernetes – virtualizační řešení

Amazon S3 kompatibilní úložiště

CESNET/e-INFRA AAI – autentizace

Prostor pro zálohy metadat v rámci S3

Fixity služba

Telemetrie/monitoring

Projekt Národní repozitářová platforma pro výzkumná data – zapojené instituce

CESNET

Masarykova univerzita v Brně

Univerzita Karlova v Praze

České vysoké učení technické

Univerzita Palackého v Olomouci

Vysoká škola báňská – Technická univerzita v Ostravě

Knihovna Akademie věd ČR

Středisko společných činností AV ČR

Biotechnologický ústav AV ČR

Ústav fyzikální chemie J. Heyrovského AV ČR

Národní technická knihovna (bez finanční podpory)

Zapojení KNAV do klíčových aktivit

KA1 - administrativa

KA2 - rozvoj ASEP ARL

KA4.1 - metadata

KA4.3 - licence

KA5.1 - FAIRifikace

KA5.4 - workflow

KA7 - vzdělávání a školení

Projekt Národní repozitářová platforma pro výzkumná data - harmonogram

Leden 2024

- Uznatelné financování – zahájena činnost v rámci jednotlivých klíčových aktivit

Duben 2024

- Přidělení registračního čísla projektu - CZ.02.01.01/00/23_014/0008787

Červen 2024

- Nejzazší termín podání projektu

**Děkuji za
pozornost!**

Ing. Martin Lhoták, lhotak@knav.cz